

mange Fortolkninger. Jeg skal ikke gaae ind paa den ny — thi den er ny — at Ordningen ikke behøver at finde Sted ved Grundloven. Jeg skal ogsaa støtte mig paa Forhandlingerne, der fandt Sted over selve Paragraphen, hvor rigt kan jeg ikke lade den Sammenligning staae, som man har gjort med juridiske Embedsmænd. Der staaer ingen Steder, at de juridiske Embedsmænds Forsfatning eller Juristeriets Forsfatning skal ordnes ved Lov. Her er ikke Tale om Embedsmænd, geistlige Embedsmænd eller juridiske Embedsmænd, men om et Samfund, et Samsund, som Grundloven anerkjender; det er Kirken. Dette Samsund er der henlagt til, eller det eier (Bloug: Nei!), eller Staten hder dertil (Bloug: Ja!) — jeg tager, hvilken Fortolkning man vil; jeg skal ikke reise nogen Strid derom — det eier eller der er henlagt dertil visse bestemte Indkomster. Det er Samsundet, og ikke Embedsmændene, det er henlagt til (En Stemme: Nei!), og nu er Spørgsmaalet om Forandringer deri. Ja, der er En, der siger nei, men der staaer jo, den evangelisk-lutheriske Kirke understøttes som saadan af Staten, altsaa det er Kirken, der understøttes; der staaer ikke, at Præsterne skulle have Understøttelse og Gage af Staten; det er Kirken, Samsundet; det kunne vi ikke komme fra, at man i Grundloven har anerkjendt, at der er en Kirke. Det staaer fast, at den evangelisk-lutheriske Kirke er anerkjendt som et Samsund, hvis Forsfatning skal ordnes ved Lov. Jeg vilde derfor ansee det som særdeles ønskeligt, at man kunde opsætte alle mere gjennemgaaende Spørgsmaal, til dette Grundlovsbud om, at Kirken skal have en Forsfatning i Overensstemmelse med Grundloven, er fuldbyrdet; men derimod vil jeg paa den anden Side heller ikke nægte, at Nødvendigheden kan medføre, at man giver Love forinden, som kunne have Betydning for Kirken. Jeg anseer det ikke for ønskeligt, men heller ikke som Noget, der skulde være grundlovsstridigt. Jeg vil i saadanne Tilfælde, hvor dette viser sig, søge at arbejde sammen med Kirken, saaledes som den bestaaer; men det er jo netop et af de Punkter, hvori der er en Mangel ved hele den nærværende Ordning, at Menighederne ikke ere organiserede; det er Banfeligheden i at komme til at høre Menighederne, der op-

træder hindrende; thi det vil man dog vel indrømme, at Medlemmerne af Folkethinget og Landstinget ikke kunne sige om sig selv, at de ere Menighedernes Repræsentanter. Det er altsaa den store Mangel, at Kirken, saaledes som den nu er ordnet, er repræsenteret ene af de geistlige Embedsmænd, og at man netop savner et Organ for Kirken, hvor tillige Menighederne ere repræsenterede. Der er en Forskjel, som maaskee ikke vil udøve nogen Betydning, i det Mindste ikke paa Landstingets Medlemmer, men som jeg dog maa fremhæve; det er med Hensyn til Regjeringens Stilling. Med Hensyn til de juridiske Embedsmænd har Regjeringen gjort Forslag til og paataget sig at gennemføre Reformen, men det har den ikke gjort med Hensyn til Paragraphen om Reformer med Hensyn til de geistlige Embedsmænd, og det synes jeg ikke er noget ubilligt Forlangende, at der blev overladt Regjeringen en Overbetænkelses- og Betænkningstid, inden den gif ind derpaa. Jeg tilstaaer, at jeg anseer det for overordentlig lidet ønskeligt at staae saadanne Grundsatninger fast og saa kaste hele den nærmere Udførelse over paa fremtidige Bestemmelser (Wessely: Hør!).

Strøm: Jeg skal ikke videre forfølge det Spørgsmaal, hvad Meninger er af Grundlovens § 80, men blot bemærke, at naar den høitærede Minister før sagde, at jeg syntes at have opgivet min Forklaring af denne Paragraph, troer jeg, at det laa i mine Ord, at jeg ikke havde gjort det. Det er muligt, at hans Devissførelse var mig Noget for skarp, saa at jeg ikke fuldkommen kunde opfatte den og derfor heller ikke besvare den, men i det Mindste var det min Mening at imøbegaae den. — Dernæst kom den høitærede Minister ind paa et af de store Spørgsmaal, som her ere for Haanden, nemlig, hvem der eier Kirkens Gods. Jeg troer ikke, at man med den Sikkerhed, som det blev sagt, kan sige, at Kirken eier det. Jeg troer i det Mindste, at det er tvivlsomt med Hensyn til en Deel deraf, og med Hensyn til den allerførste Deel deraf forekommer det mig tvivlsomt, at det egentlig er Staten, der eier det og er berettiget til at disponere derover og i alt Fald til at fordele